

RENE BOY ABIVA

Si Rene Boy Abiva / R.B. Abiva / RBA ay nagsusulat ng tula at maikling kuwento sa wikang Iluko at Filipino. Siya rin ay musikero, iskultor, at pintor. Fellow siya ng 58th University of the Philippines National Writers Workshop para sa kaniyang mga tula. Ang *Kapatiran ng Bakal at Apoy: Mga Piling Maikling Kuwento at Dagli* ang pinakahuli niyang libro.

ANG GUNITA'T ABO NG SUSONG DALAGA AT ANG BAGONG ALAMAT

Gabi-gabi na lamang kung magliwanag
ang dambuhalang apoy sa tuktok
ng Bundok Telakawa.

“Malamang,” ‘ika ni Maningning Vilog
sa kanyang Tata Casia
habang payapang namamahinga
sa ilalim ng inaagiw na kamalig
at walang lamang dulang,
“ay nananabako na naman
ang higanteng si Capas.”

Pananabakong siyang ritwal
upang pansamantalang maghilom
ang mga sugat sa damdamin, guniguni,
pag-aasam, at pagnanasa
matapos mauwi sa malaking kabiguan
ang pag-ibig niya kay Tarlak.

Subalit mali pala ang naunang hinuha,
ang liwanag na nakikita
ng mag-ama, at iba pa
na sinlaki ng palanggana at plaka,
sinliit ng bungaga ng baso at platito,
at korteng parisukat-parihaba
na waring aandap-andap na Sanyo o Toshiba
sa gitna ng dilim,

na palipat-lipat ng direksyon
na sinasabayan pa
ng hugong at pagyanig sa lupa,
ay mata pala ng Caterpillar at Komatsu
na walang-awang sinususo hanggang sa masaid
ang banal na Lawa ng Tambo.

Pagputok ng mga silahis,
animo'y nilamon ng liwanag si Aranguren
at ni isang bakas ng kanyang pag-iral,
ni palatandaan ng samyo o abo,
ay walang nakita.
Nawala ang kita sa malayo
na anyo ng isang babae na nakahiga
na may ilong, bibig, baba, at dalawang magandang hubog
na suso na waring sa isang dalaga,
habang ang bagong Aguinaldo
na mahilig uminom ng Viagra,
at mga Bagong Macabebe
ay tuwang-tuwa habang minumura
ang mga gaya nina Evangelista't Calosa,
habang siya'y kandung-kandung
nina Trump at Xi
at taas noong ipinagmamalaki
kasama ang kanyang BCDA
sa Facebook, Twitter, at IG
na ilang porsiyento na lamang

ay tapos na ang Phase 1A
ng New Clark City
at handa na umano ang Filipinas
para sa isang palaruang world class.

Ngayon,
isa nang patay na ilang
ang gitna
ng San Jose, Concepcion,
Botolan, at Bamban.

Nawala
ang mala-Great Wall na panangga
ng Zambales, Nueva Ecija,
Pangasinan, at Pampanga
laban sa nanunuot-sa-butong Amihan
kung Disyembre hanggang Pebrero
na regalo ng lusaw na niyebe
mula Kremlin at Siberia,
at ang propesiya noon sa isang malaking baha
-- ng propetang si Vizconde de la Riva
May Granada sa Balsa --
ng tubig mula Sapa ng Dingding at Namria,
gayundin mula Ilog ng Lungcob,
ay tila nakatakdang maganap.

abro

Hindi dapat ginalaw ang Susong Dalaga!
Hindi dapat winasak ang Susong Dalaga!
Dahilan upang balisa't mag-alab ang mata
ng mga kantero, magbubukid, at magtutubo!

Ang nananabakong si Capas
balita'y nasa kapatagan na
at nais usigin ang lumapastangan
sa sagradong kaayusan
ng kosmos at mga atomo sa kalikasan,
na ayon sa mga matatabil at malabiga
ay umanib na ring ganap
sa kilusang iniapo ng Kolorum
at Hukbalahap
na nagkukuta sa Bundok Mor-Asia
at Bundok Canouman,
na bulung-bulunga'y may lakas
na gaya sa binatang kalabaw
at liksing wari sa alamid at kidlat,
na handog umano ng mga ispirito
ng mga namayapang gerilya at insurekto
na nangangalaga sa Bukal ng Mapaling Danum
at Bundok Bueno.

Mula noo'y nagmistulang araw na ang gabi
at palihim-tahimik na gumagalaw,
na waring sa tubig ng Mabalacat,
hanging-bukid ng Cabiao,
luwad ng Bayambang,
at dalampasigan ng Masinloc,
ang nagising na bayan
ng mga higante.

At mula nga noo'y gabi-gabi at araw-araw
na lamang kung magliwanag ang dambuhalang apoy,
hindi sa tuktok ng Bundok Telakawa
kundi sa ibabaw ng lupang kinatitirikan
ng mga makahiya, kogon, talahib, paragis, at trigu-triguhan.
Ito ang planetang bumihag sa Dakilang Bernardo Carpio
na simpula ng hinog na bugnay at mabolo.

Pumipitik nang mabigat
ang pulso ng lahat
na waring sa paghatak ng makina
sa bawat hibla ng pinatuyong pinya,
kangkong, kopra, at abaka,
o waring sa paglakatak ng makinilya

abao

na uhaw at gutom humabi ng letra
ng makatang si Bigornia
o ng nobelistang si Sicat.

Bumangon na
mula sa putik
ang kinatatakutang banta,
kaya dapat maghanda
na sa pagputok ng mga bulo
at pagkiwal ng mga puyo.
Sa pagitan ng agaw-dilim
at agaw-liwanag
nangabubuhay ang prosa
ni Abreu.

Hulyo 22, 2019
Lungsod Quezon, Maynila

*Ang paglalarawan kay Aranguren (Dalaga), Capas (Minggan), at Tarlak (Sinukuan), at ang protagonistang si Vizconde de la Riva “May Granada sa Bursa” ay halaw sa Alamat ng Susong Dalaga na mababasa sa librong Ang Aso, Ang Pulgas, Ang Bonsai at Ang Kolorum ni Jose Rey Munsayac. Layon ng radikal na paghahambing na mabigyan ng lokal at napapanahong timpla ang alamat at mailapat sa konteksto ng pangkabuuang laban ng Gitnang Luzon laban sa New Clark City at iba pang porma ng development aggression. Sa kabilang banda’y isang pagtatangka itong magawan ng kuwento sa porma ng alamat, ang naglahong Bundok ng Susong Dalaga sa Barangay Aranguren, Capas, Tarlak.